

8 Hemmaröstning

Innehåll

8.1	Rätt att förhandsrösta hemma	2
8.2	Förhandsmeddelande om möjligheten att rösta hemma	2
8.3	Anmälan om hemmaröstning.....	3
8.4	Förberedelser för hemmaröstningen	4
8.4.1	Valförrättare	4
8.4.2	Person som är närvarande vid hemmaröstningen	4
8.4.3	Meddelande till den röstande om tidpunkten för hemmaröstningen.....	5
8.4.4	Meddelande till den röstande om eventuella hinder.....	5
8.4.5	Valmaterial.....	6
8.5	Förrättningen av hemmaröstningen	7
8.6	Fastställande av den röstandes identitet.....	8
8.7	Biträdande av röstande	9
8.8	Avbrytande av hemmaröstningen.....	10
8.9	Förteckning över förhandsröstande	10
8.10	Inlämnande av hemmaröstningshandlingarna till valnämnden	10

8.1 Rätt att förhandsrösta hemma

En röstberättigad vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället får förhandsrösta hemma (hemmaröstning) i den församling där han eller hon har antecknats i förteckningen över röstberättigade. En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om närståendevårdaren finns upptagen i förteckningen över röstberättigade i samma församling. (VOK 2:32)

En röstberättigad behöver inte visa upp till exempel ett läkarintyg eller annan noggrannare utredning om att förutsättningarna för hemmaröstning uppfylls. Personens egen eller den närståendes bedömning av situationen är tillräcklig. I samband med hemmaröstning ska den röstande genom att underteckna följebrevet försäkra att de uppgifter han eller hon har lämnat är riktiga. Av närståendevårdaren förutsätts inte utöver försäkran på anmälningsblanketten någon ytterligare utredning över att han eller hon är officiell närståendevårdare för den person som har rätt att rösta hemma.

Hemmaröstning kan i regel förrättas även om en röstande som ingår i församlingens förteckning över röstberättigade och antecknats ha rösträtt skulle bo till exempel på en vårdinstitution som ligger i en grannförsamling.

8.2 Förhandsmeddelande om möjligheten att rösta hemma

I kungörelsen om förhandsröstning ska det också nämnas att det är möjligt att rösta hemma samt när anmälan om hemmaröstning ska göras. Kungörelsen bör också inkludera kontaktuppgifterna till pastorsexpeditionen eller församlingens kansli.

Information om möjligheten att rösta hemma och kontaktuppgifterna ska i mån av möjlighet läggas ut också på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens webbplats.

8.3 Anmälan om hemmaröstning

Anmälan om hemmaröstning ska göras skriftligt eller per telefon **senast fredagen innan förhandsröstningen inleds, dvs. 4.11.2022 före klockan 16.** (VOK 2:34, 1).

Anmälan om hemmaröstning ska lämnas till pastorsexpeditionen eller församlingens kansli i den församling i vars förteckning över röstberättigade personen har antecknats ha rösträtt. Anmälan ska göras skriftligt eller per telefon. Den kan också göras via e-post. En skriftlig anmälan kan göras på en särskild blankett som tagits fram för detta ändamål och som ska finnas tillgänglig åtminstone på pastorsexpeditionen eller församlingens kansli. Anmälan kan också göras på den röstandes vägnar av en person som denna utsett, till exempel en närstående. Den skriftliga anmälan ska undertecknas.

I anmälan ska uppges

- 1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, församling och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett också dennes namn, adress och telefonnummer
- 2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma
- 3) om den röstande själv kan se till att en av denna utsedd person som fyllt 18 år är närvarande vid hemmaröstningen. (VOK 2:34,2)

Om också en närståendevårdare röstar i samband med hemmaröstningen ska hans eller hennes namn, personbeteckning och telefonnummer uppges på samma blankett.

Valnämnden ska föra en förteckning över alla anmälningar.

Valnämndens sekreterare ska, om möjligt, vid behov utreda brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i anmälan eller av någon som denne har utsett. Om bristen inte kan avhjälpas ska den röstande omedelbart underläggas om att hemmaröstning inte kan förrättas. (VOK 2:34,3)

8.4 Förberedelser för hemmaröstningen

8.4.1 Valförrättare

En hemmaröstningsförrättning sköts av en valförrättare. Ordföranden för valnämnden ska bestämma vilken röstande varje valförrättare ska besöka. (VOK 2:33) En kandidat eller en kandidats make, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. (VOK 2:33, 3 och 2:27, 3)

8.4.2 Person som är närvarande vid hemmaröstningen

Valförrättaren ska se till att utöver honom eller henne vid hemmaröstningen finns en person närvarande som har utsetts eller godkänts av den röstande och som är minst 18 år. En kandidat eller en kandidats make, barn, syskon eller föräldrar kan inte sköta denna funktion. (VOK 2:33, 2). Inga andra behörighetsvillkor ställs på denna person. Den röstandes make, en annan anhörig eller en närstående vårdare kan alltså fylla denna funktion, om inte de eller deras närstående kandiderar i samma församling.

Om den röstande inte själv kan eller vill välja en person som ska vara närvarande kan denna person vara till exempel någon som valnämnden utsett. I så fall handlar den närvarande personen inte i egenskap av valmyndighet, även om han eller hon skulle vara medlem eller ersättare i valnämnden.

Om det först när hemmaröstningen ska inledas visar sig att den röstande inte har bett någon person som fyllt 18 år att närvara som vittne, ska valförrättaren sträva efter att få

fram en sådan person, till exempel en granne. Den röstande ska alltid godkänna personen i fråga.

8.4.3 Meddelande till den röstande om tidpunkten för hemmaröstningen

Hemmaröstning förrättas 8–11.11.2022 kl. 9–20 och 12.11.2022 kl. 9–16.

Tidpunkten ska anges med **åtminstone två timmars noggrannhet**. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Valnämndens ordförande ska se till att meddelandet lämnas till den röstande utan dröjsmål skriftligt eller per telefon. (VOK 2:35,2)

Den röstande kan underrättas

- skriftligt per post
- per telefon
- per e-post, om anmälan har gjorts per e-post.

Det är viktigt att informationen om tidpunkten för hemmaröstningen säkert når den röstberättigade i god tid före röstningen.

8.4.4 Meddelande till den röstande om eventuella hinder

Den röstande ska underrättas om att hemmaröstning inte förrättas

- 1) om en brist i anmälan som inverkar på röstningsförrättningen inte har kunnat avhjälpas
- 2) om anmälan har gjorts efter den utsatta tiden
- 3) om hemmaröstningen inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder. Valnämndens ordförande ska se till att meddelandet lämnas till den röstande utan dröjsmål skriftligt eller per telefon. (VOK 2:35,3)

Om valförrättaren är förhindrad att komma vid angiven tidpunkt ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta. Samtidigt ska den röstande ges tillfälle att rösta vid en annan tidpunkt och en ny tid avtalas.

Om den röstande har underrättats om ett hinder och en ny tidpunkt för hemmaröstningen ska detta antecknas under "Tilläggsuppgifter" på anmälningssblanketten. Under samma punkt anges också om en annan valförrättare har utsetts och vad han eller hon heter.

8.4.5 Valmaterial

Ordföranden för valnämnden ska se till att valförrättarna har tillgång till allt material som behövs för hemmaröstningen.

Valmaterial som behövs vid hemmaröstning:

- 1) röstsedlar för församlingsvalet 2022 (vita och orangefärgade)
- 2) följbrevsblanketter för hemmaröstningen
- 3) valkuvert
- 4) ytterkuvert
- 5) delvis ifylld anmälningssblankett för hemmaröstning (har fyllts i delvis i samband med anmälan)
- 6) sammanställning av kandidatlistorna för den egna församlingen
- 7) valstämpel med stämpeldyna (församlingens stämpel)
- 8) pennor för ifyllande av röstsedeln

Vid hemmaröstning ska alltid en särskild följbrevsblankett som är avsedd för hemmaröstningen användas. Den följbrevsblankett eller det meddelandekort som är avsedda för den allmänna förhandsröstningen kan inte användas vid hemmaröstning.

8.5 Förrättningen av hemmaröstningen

Hemmaröstningen förrättas i stort sett på samma sätt som den allmänna förhandsröstningen. Vid hemmaröstning iakttas bestämmelserna om allmän förhandsröstning, såvida inte annat föreskrivs i valordningen för kyrkan. Den största skillnaden jämfört med den allmänna förhandsröstningen är att det vid hemmaröstning utöver valförrättaren och den röstande ska finnas en person närvarande som har utsetts eller godkänts av den röstande och som är minst 18 år (vittne).

Röstningen förrättas i huvuddrag enligt följande:

- 1) Valförrättaren besöker den röstande, vars identitet kontrolleras (läs mer om fastställande av identitet i följande stycke).
- 2) Valförrättaren konstaterar att också en person som fyllt 18 år är närvarande (vittne).
- 3) Valförrättaren ger en öppen valsedel eller öppna valsedlar till den röstande och tar fram de övriga valhandlingarna, dvs. valkuvertet, följbrevsblanketten för hemmaröstning och ytterkuvertet, för att användas och fyllas i efter att röstningsanteckningen har gjorts.
- 4) Den röstande gör anteckningen på röstsedeln så att valhemligheten bevaras, viker ihop röstsedeln och lägger den **ostämplad** i valkuvertet så att valförrättaren och vittnet ser det. Om det finns två röstsedlar (vit och orange färgad) ska båda läggas i samma kuvert.
- 5) Den röstande tillsluter valkuvertet och valförrättaren **stämplar kuvertet**.
- 6) Den röstande fyller i följbrevet och undertecknar det.
- 7) Vittnet undertecknar följbrevet.
- 8) Valförrättaren kontrollerar att valhandlingarna har fyllts i med alla nödvändiga uppgifter och undertecknar följbrevet som bevis på att röstningen har skett i den ordning som bestäms i valordningen.

- 9) Valförrättaren lägger in valkuvertet och följbrevet i ytterkuvertet och stänger ytterkuvertet.
- 10) Valförrättaren antecknar på anmälningsblanketten att röstningen har förrättats.
- 11) Valförrättaren sänder utan dröjsmål ytterkuvertet till församlingens valnämnd.
- 12) Valförrättaren antecknar i förteckningen över förhandsröstande de uppgifter som där avses.

En närståendevårdare som röstar i samband med hemmaröstningen ska också rösta på det sätt som beskrivs ovan. Närståendevårdarens röstsedel eller röstsedlar läggs i ett separat valkuvert, han eller hon fyller i ett eget följbrev och handlingarna innesluts i ett separat ytterkuvert.

8.6 Fastställande av den röstandes identitet

Den röstande ska visa upp identitetsbevis eller annan tillräcklig utredning om sin identitet för valförrättaren (VOK 2:41,2). Meddelandekortet (meddelande om rösträtt) räcker inte som identifikation. Identiteten ska utredas innan valdokumenten ges till den röstande. I regel ska den röstande för valförrättaren visa upp en handling med foto som styrker den röstandes identitet (identitetsbevis). Som identitetsbevis fungerar ett pass eller ett ID-kort som utfärdats av polisen. Även körkort eller ett fotoförsett FPA-kort kan betraktas som en tillräcklig utredning om personens identitet.

Om en röstberättigad inte äger ett giltigt pass, körkort eller annat motsvarande identitetsbevis med foto och valförrättaren inte känner honom eller henne, kan det vara svårt att utreda personens identitet. Sådana situationer har förekommit i synnerhet när det gäller äldre röstberättigade. I sådana fall ska valförrättaren sträva efter att göra en helhetsbedömning av situationen utgående från hur tillförlitlig han eller hon anser personens övriga utredning vara samt situationen i allmänhet. I vissa fall kan en röstande ha andra handlingar som, även om de inte är försedda med ett fotografi, kan styrka personens

identitet. Det kan också hända att den röstande har ett föråldrat identitetsbevis med foto. Dessutom kan den närvarande personen vid hemmaröstningen muntligen styrka den röstandes identitet.

I ovan nämnda situationer måste valförrättaren förlita sig på sitt eget omdöme. Det gäller att å ena sidan se till att alla röstberättigade ges tillfälle att utnyttja sin rösträtt, men å andra sidan också att ingen röstar i någon annans namn eller för någon annan. Annan utredning än ett identitetsbevis med foto kan godkännas som utredning om den röstandes identitet i sådana fall där valförrättaren betraktar utredningen som tillförlitlig överlag.

8.7 Biträdande av röstande

På begäran av den röstande ska valförrättaren eller en medlem av valnämnden hjälpa honom eller henne att rösta. (VOK 2:42, 3). Biträdet kan bland annat hjälpa den röstande med att göra anteckningen på röstsedeln eller fylla i följbrevsblanketten.

Personer vilkas förmåga att fylla i röstsedeln är väsentligt försvagad får också ta hjälp av ett biträde efter eget val. (VOK 2:42, 3). Detta gäller förutom blinda och personer med andra funktionshinder även personer som till exempel på grund av en plötslig sjukdom har blivit oförmögna att fylla i röstsedeln.

Den som har rätt att hjälpa en röstande att fylla i röstsedeln är skyldig att samvetsgrant fylla i det som den röstande visar och att hemlighålla det som han eller hon fått veta i samband med valförrättningen. Biträdet får under inga omständigheter rekommendera att den röstande ska rösta på en viss kandidat. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara biträde. (VOK 2:22,2)

Valförrättaren ska anteckna namnet på det biträde som den röstande själv utsett på följbrevet för hemmaröstning under punkten "Tilläggsuppgifter".

Om den röstande till exempel på grund av en skada inte klarar av att göra någon som helst anteckning eller om han eller hon endast klarar av att sätta ett bomärke, kan biträdet på följebrevet för hemmaröstning under punkten för den förhandsröstandes underskrift skriva till exempel "Anna Andersson, för Martin Skog".

8.8 Avbrytande av hemmaröstningen

Om den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte kan tryggas ska valförrättaren avbryta hemmaröstningen. (VOK 2:44)

Valförrättaren ska avstå från att förrätta hemmaröstning, om det är uppenbart att den röstande för tillfället inte klarar av att utföra en juridiskt giltig handling.

8.9 Förteckning över förhandsröstande

På samma sätt som över andra förhandsröstande ska en förteckning föras över alla som röstat hemma. I förteckningen antecknas den röstandes namn, den församling där den röstande enligt egen uppgift finns upptagen i förteckningen över röstberättigade samt den dag då röstningen har skett (VOK 2:42,4).

8.10 Inlämnande av hemmaröstningshandlingarna till valnämnden

Den valförrättare som sköter hemmaröstningen ska **utan dröjsmål** som avslutning på varje hemmaröstningsrunda föra ytterkuverten till valnämnden.

Ytterkuverten ska ovillkorligen vara valnämnderna tillhanda senast fredag 18.11.2022 kl. 16. Ytterkuvert som inkommit efter denna tidpunkt kan inte beaktas i rösträkningen.

Vidare ska valförrättaren efter att ha förrättat hemmaröstningen lämna in till valnämnden alla anmälningsblanketter för hemmaröstning, oanvända valhandlingar och valstämpeln enligt valnämndsordförandens instruktioner.